

DOKUMENT WYJAŚNIAJĄCY**do Karty aktualizacji nr CK/18/2022 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej -
Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci****Przedmiot zmian**

Zmiany zawarte w Karcie aktualizacji nr CK/18/2022 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci (dalej „IRiESP - Korzystanie”) dotyczą:

I. w zakresie planu obrony systemu i planu odbudowy:**1. podmiotów uczestniczących w obronie systemu i odbudowie, tj.:**

- a. znaczących użytkowników sieci (SGU);
- b. dostawców usług w zakresie odbudowy;

będących w posiadaniu obiektów istotnych dla planu obrony systemu, opracowanego przez operatora systemu przesyłowego (OSP) na podstawie art. 11 rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych (Dz. U. UE L 312 z 28.11.2017, str. 54) (dalej odpowiednio „rozporządzenie NC ER” i „plan obrony systemu”) lub planu odbudowy, opracowanego przez OSP na podstawie art. 23 rozporządzenia NC ER (dalej „plan odbudowy”).

Zmiany te polegają na:

- a. określeniu typów jednostek wytwórczych istotnych w procesie obrony systemu i procesie odbudowy, podlegających obowiązkowi spełniania określonych wymagań oraz ich okresowemu testowaniu;
  - b. określeniu wymagań, w odniesieniu do obiektów sklasyfikowanych jako SGU lub dostawców usług w zakresie odbudowy, w zakresie zapewnienia komunikacji przez co najmniej 24 godziny po wystąpieniu zaniku napięcia na rozdzielni zasilającej potrzeby własne ww. obiektów;
  - c. wprowadzeniu odwołania do „Wykazu SGU odpowiedzialnych za wdrożenie w swoich instalacjach środków wynikających z obowiązkowych wymogów określonych w rozporządzeniach: 2016/631, 2016/1388 i 2016/1447 lub z przepisów krajowych oraz wykazu środków, które mają być wdrażane przez przedmiotowych SGU, określonych przez OSP zgodnie z art. 11 ust. 4 lit. c) i art. 23 ust. 4 lit. c) (Rozporządzenia Komisji (UE) 2017/2196 z dnia 24 listopada 2017 r. ustanawiającego kodeks sieci dotyczący stanu zagrożenia i stanu odbudowy systemów elektroenergetycznych)” (dalej „wykaz SGU”).
- 2. obiektów istotnych dla planu odbudowy, ze szczególnym uwzględnieniem rozdzielni sieciowych.**

Zmiany te polegają na:

- a. wskazaniu, które rozdzielnie uznaje się za obiekty istotne dla planu odbudowy;
- b. określeniu sposobu postępowania w zakresie:
  - identyfikowania przez operatorów systemu, zgłaszania i wzajemnego informowania o uznaniu rozdzielni za obiekt istotny dla planu odbudowy,
  - ujmowania przez OSP w planie odbudowy, tych rozdzielni, które zgodnie z art. 23 ust. 4 lit. e rozporządzenia NC ER są istotne dla procedur ujętych w planie odbudowy,

- informowania właściciela obiektu o uznaniu obiektu za istotny dla planu odbudowy;
- c. określeniu wymagań technicznych dla:
  - rozdzielni istotnych dla planu odbudowy, w tym w zakresie zapewnienia zasilania rezerwowego tych rozdzielni,
  - obiektów, z których infrastruktury korzystają rozdzielnie istotne dla planu odbudowy, w zakresie zapewnienia prawidłowego działania tych rozdzielni,
 przez co najmniej 24 godziny, po zaniku zasilania podstawowego.

II. w zakresie trybu automatycznego wyłączania odbiorców:

odbiorców wyłączanych w trybie automatycznym przez układy SCO (układy samoczynnego częstotliwościowego odciążania, tj. automatycznego odłączenia odbioru przy niskiej częstotliwości w rozumieniu rozporządzenia NC ER).

Zmiany te polegają na:

- a. wprowadzeniu definicji przełącznika SCO i układu SCO;
- b. wprowadzeniu do wykazu TCM, TCM opracowanego na podstawie art. 43 ust. 2 NC ER;
- c. określeniu:
  - kogo i w jakim zakresie dotyczy obowiązek stosowania układu SCO,
  - czasów zadziałania układu SCO,
  - wymagań funkcjonalnych dla przełącznika SCO,
  - sposobu wyznaczania przez OSP wartości mocy czynnej wyłączanej przez układy SCO w odniesieniu do odbiorców przyłączonych do sieci przesyłowej i OSD posiadających bezpośrednie połączenie z siecią przesyłową (OSDp),
  - terminu przekazywania ww. wartości mocy czynnej do odbiorców i OSDp, oraz wykonania innych obowiązków w zakresie przekazywania informacji.

Szczegółowy wykaz zmian zawiera „Specyfikacja zmian wprowadzanych Kartą aktualizacji nr CK/18/2022 Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej - Warunki korzystania, prowadzenia ruchu, eksploatacji i planowania rozwoju sieci”, przedstawiona w dalszej części niniejszej Karty aktualizacji.

Przyczyna zmian

Zmiany IRiESP określone w Karcie aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP - Korzystanie wynikają z procesu wdrażania kodeksów sieci, tj. rozporządzeń wydanych na podstawie art. 59 lub 61 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz. U. UE L 158 z 14.06.2019, str. 54, z późn. zm.).

I. Zmiany IRiESP - Korzystanie w zakresie planu obrony systemu i planu odbudowy

Proponowane zmiany dokonywane są w celu dostosowania postanowień IRiESP - Korzystanie do postanowień planu obrony systemu, planu odbudowy oraz wykazu SGU, przyjętych na podstawie rozporządzenia NC ER i są niezbędne do zapewnienia możliwości przeprowadzenia procesu obrony systemu i procesu odbudowy, których realizacja zależy od przygotowania określonych

użytkowników systemu i wdrożenia przez nich wymagań określonych w ww. planach i wykazie SGU. Ponieważ szczegółowe informacje zawarte w tych dokumentach, dotyczące m.in. wymagań technicznych stawianych konkretnym, indywidualnym SGU, stanowią informacje prawnie chronione, które nie są publikowane, istnieje konieczność wprowadzenia do IRiESP postanowień dotyczących sposobu uzgadniania i udostępniania wymagań zawartych w tych dokumentach, których zakres wynika z rozporządzenia NC ER.

Kartą aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP - Korzystanie uwzględnia się art. 41 ust. 1 rozporządzenia NC ER, w zakresie obowiązku posiadania przez wskazane w tej Karcie aktualizacji określone typy obiektów (jednostki wytwórcze istotne dla planu odbudowy), systemów łączności głosowej posiadających zdolność do realizacji przez co najmniej 24 godziny, łączności głosowej z centrum dyspozytorskim właściwego operatora systemu. Postanowienia te w znacznej części związane są z rozwojem instalacji OZE oraz potrzebą zachowania komunikacji głosowej (operatywnej) służb ruchowych tych instalacji z operatorem systemu właściwym ze względu na miejsce przyłączenia, na wypadek wystąpienia stanu zagrożenia lub stanu zaniku napięcia. Wprowadzane postanowienia dają możliwość elastycznego i skutecznego zarządzania ww. środkami komunikacji przez właściciela obiektu. Systemy te powinny spełniać wymagania techniczne, które zostały opracowane przez OSP na podstawie rozporządzenia NC ER i są publikowane na stronie internetowej OSP.

Analogicznie jak dla jednostek wytwórczych Kartą aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP - Korzystanie wprowadza się wymaganie, dla rozdzielni uznanych za istotne dla planu odbudowy, dotyczące obowiązku posiadania zasilania rezerwowego, zapewniającego prawidłowe działanie rozdzielni przez co najmniej 24 godziny po zaniku zasilania podstawowego potrzeb własnych tej rozdzielni, co stanowi wykonanie art. 42 ust. 5 rozporządzenia NC ER. Wymaganiem tym objęto również inne obiekty energetyczne, o ile z ich infrastruktury korzystają rozdzielnie uznane za istotne w planie odbudowy, ze względu na konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rozdzielni uznanych za istotne dla planu odbudowy.

II. Zmiany IRiESP - Korzystanie w zakresie trybu automatycznego wyłączania odbiorców

Zmiany dotyczące trybu automatycznego wprowadzania przerw w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej mają na celu dostosowanie postanowień IRiESP - Korzystanie do przepisów, w tym wymagań, określonych w rozporządzeniu Komisji (UE) 2016/1388 z dnia 17 sierpnia 2016 r. ustanawiającym kodeks sieci dotyczący przyłączenia odbioru (Dz. U. UE L 223 z 18.08.2016, str. 10) (dalej „rozporządzenie NC DC”), rozporządzeniu NC ER, planie obrony systemu oraz TCM opracowanych na podstawie art. 43 ust. 2 NC ER (plan testów). Zmiany zapewniają aktualizację zasad opracowywania przez OSP planu wyłączeń przez układy SCO i zasad współpracy pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w tym procesie, tj. OSP, OSDp, OSD, których sieć dystrybucyjna nie posiada bezpośrednich połączeń z siecią przesyłową (dalej „OSDn”) i odbiorcami zobowiązanymi do instalacji układu SCO przepisami rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego, wydanego na podstawie art. 9 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.) (dalej „odbiorca zobowiązany do instalacji układu SCO”).

Celem zmian jest również zmniejszenie kosztów, związanych z wykonaniem obowiązku instalowania układów SCO, w odniesieniu do odbiorców przyłączonych do sieci średniego napięcia i OSDn, poprzez dopuszczenie możliwości zawierania przez odbiorców i OSDn umowy z OSDp, na podstawie której OSDp obejmie tych odbiorców i przedmiotowego OSDn, stosowaniem swoich układów SCO.

Zmiana porządkowa obejmująca przeniesienie postanowień dotyczących wymagań technicznych stawianych przełącznikom SCO z pkt 2.2.3.7. „Wymagania techniczne dla układów elektroenergetycznej automatyki zabezpieczeniowej i urządzeń współpracujących” do pkt 4.3.10.5.

„Tryb automatyczny”, ma na celu zgrupowanie w dedykowanej jednostce redakcyjnej postanowień w zakresie automatyki SCO (skreślenie postanowień w pkt 2.2.3.7.36. i wprowadzenie ich, w zaktualizowanym brzmieniu, w pkt 4.3.10.5.6.).

Zmienione postanowienia pkt 4.3.10.5. „Tryb automatyczny” dodatkowo uwzględniają wymagania stawiane tej kategorii urządzeń (układy SCO), wynikające z przepisów rozporządzeń NC DC i NC ER. Dotyczy to w szczególności określenia wymagań w zakresie czasu działania układu SCO, do którego nie mają zastosowania wymagania NC DC, zainstalowanego przed datą rozpoczęcia stosowania art. 15 ust. 5 - 8 NC ER (tj. 18 grudnia 2022 r.), w sieci OSD lub w instalacji odbiorcy zobowiązanego do instalacji układu SCO .

Określenie sposobu wyliczania zapotrzebowania netto, będącego wielkością kluczową z punktu widzenia skuteczności działania układu SCO, zarówno na poziomie KSE, OSD czy odbiorcy zobowiązanego do instalacji układu SCO, wynika z postanowień umowy zawartej przez operatorów systemów przesyłowych elektroenergetycznych działających w Regional Group Continental Europe w ramach ENTSO-E (tzw. umowa SAFA RGCE), do której Aneks nr 5: Policy on Emergency and Restoration, wprowadzono obowiązek stosowania nowych zasad wyliczania zapotrzebowania netto na potrzeby automatyki SCO. OSP wyznaczony na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (PSE S.A.) posiadał na mocy umowy SAFA RGCE stosowną derogację, która wygasła z dniem 18 grudnia 2022 r., przy czym OSP wystąpił o jej przedłużenie do dnia 30 czerwca 2023 r. i uzyskał zgodę stron umowy SAFA RGCE. Po wejściu w życie zmian IRiESP określonych w Karcie aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP - Korzystanie, OSP poinformuje strony umowy SAFA RGCE o braku konieczności dalszego stosowania derogacji.

Planowany termin wejścia w życie zmian

14 (czternasty) dzień po opublikowaniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Regulacji Energetyki decyzji Prezesa URE zatwierdzającej zmiany IRiESP określone w Karcie aktualizacji nr CK/18/2022 IRiESP – Korzystanie.